

Claus Haagen Jensen
 professor
 Corfitzvej 5
 9000 Aalborg

Socialistisk Folkeparti
 Folketinget
 1240 København K

Partiet har anmodet mig om at udarbejde et juridisk responsum om »Tvind-særloven«, dvs. undervisningsministerens lovforslag af 8. maj d.å., nr. 268. I et brev af 13. ds. har partiet præciseret, at man fra min side ønsker en juridisk vurdering af, hvorvidt lovforslaget er foreneligt med grundloven, almindeligt anerkendte forfatningsprincipper og Den Europæiske Menneskerettighedskonvention. Det forudsættes, at min udtalelse forholder sig til, om lovforslaget – hvis det gennemføres – fratager borgere eller grupper af borgere almindelige rettigheder, som de ellers ville have haft, og at Justitsministeriets notater om sagen inddrages i vurderingen.

Den 14. ds. har jeg modtaget kopi af Justitsministeriets notat af 13. ds. om »visse forfatnings- og menneskeretlige spørgsmål i forbindelse med Undervisningsministeriets lovforslag L 268 om bl.a. bortfald af økonomisk tilskud til Tvindskolerne«.

1. Kort karakteristik af lovforslaget

L 268 er et forslag til ændring af lov om folkehøjskoler, efterskoler, husholdningsskoler og håndarbejds-skoler, lov om friskoler og private grundskoler m.v., lov om gymnasiet m.v. og lov om kursus til højere forberedelseseksamen og om studieforberedende enkeltfagsundervisning for voksne m.v. I forhold til disse 4 love foreslås der ensartede ændringer på 3 punkter:

a) De hidtidige betingelser for at opnå godkendelse og modtage statstilskud ændres, og adgangen til at tilbagekalde meddelte beslutninger om godkendelse og ydelse af tilskud udvides. Betingelsesændringerne, der skal ses i sammenhæng med nogle andre forslag, som ministeren fremsatte den 13. marts d.å., og som endnu ikke er færdigbehandlede i Folketinget, indebærer en tydelig stramning med sigte på navnlig en række forhold, Tvindskolerne har været

kritiseret for. Det skal i sammenhængen bemærkes, at medens godkendelser og statstilskud hidtil har været lovbundne i forhold til kriterier, som er rimeligt lette at efterleve, indføres der nu i betingelserne et klart skønselement, ligesom tilbagekaldelsesadgangen gøres skønsmæssig. (Der kan her ved f.eks. henvises til lovforslagets § 1, pkt. 2 og 4).

- b) Det foreslås, at der i en to-årig periode ikke skal kunne godkendes og ydes tilskud til nye skoler. (Lovforslagets § 6).
- c) 32 navngivne skoler, som er knyttet til Skolesamvirket Tvind, og elever på disse skoler foreslås udelukket fra at kunne modtage tilskud fra stat og kommuner med virkning fra 1. januar 1997. Baggrunden for dette usædvanlige forslag er ifølge bemærkningerne til lovforslaget (s. 6-7), at undersøgelser foretaget af Undervisningsministeriet selv, Rigsrevisionen og et privat revisionsfirma bl.a. har vist, at skolerne ikke opfylder den fundamentale tilskudsbetingelse at være selvejende institutioner, og at offentlige midler bevilget til skoleformål systematisk trækkes ud af skolerne til uvedkommende formål. Ministeren erkender i lovforslagets bemærkninger at have hjemmel til afgørelser, der stopper for fremtidig tilskudsbetaling. Han har imidlertid foreslået et lovgivningsmæssigt indgreb af to grunde. Dels er »en afgørelse om lukning af et så stort antal skoler ... så usædvanlig i det danske skolesystem og derfor af så principiel rækkevidde, at det findes nødvendigt at sikre en stillingtagen hertil fra Folketingets side.« Dels vil »en administrativ løsning mere sandsynligt end en lovgivningsmæssig løsning ... resultere i et stort antal retssager, der i en årrække vil betyde store og mangeartede omkostninger for samfundet. Også af denne grund bør beslutningen træffes af Folketinget.«